

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla Dr. S. Szabó Péter ügyvéd (Bán, S. Szabó & Partners Ügyvédi Iroda, I. rendű felperesi képviselő címe), valamint dr. Utassy Viktória ügyvéd (Utassy Ügyvédi Iroda, felperesi képviselő címe) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - az Illés és Társai Ügyvédi Iroda (alperesi képviselő címe) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen készfizető kezesség érvényesítése iránt indított perében a Heves Megyei Bíróság 2010. szeptember 30. napján meghozott 1.P.20.283/2009/19. számú ítélete ellen az alperes részéről 20. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 500.000 (ötszázezer) forint másodfokú perköltséget, míg az államnak külön felhívásra 900.000 (kilencszázezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes leszállított keresetében 385.765,61 euró megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Előadta, hogy jogelődje kizárólagos értékesítési (disztribútori) szerződést kötött az alperes ügyvezetése mellett működő S... Kft-vel. Ez alapján a kft. játékgépeket vásárolt, amit a magyar piacon továbbértékesített. A vételárat azonban hiányosan fizette meg, 2008. augusztus 31-én fennálló tartozása 385.765,61 euró volt, amit azóta sem egyenlített ki. Az alperes 2006. január 10-ei írásbeli jognyilatkozatával készfizető kezességet vállalt a kft. értékesítési szerződésből eredő tartozásaiért, amit erre figyelemmel rendeznie kell.

A keresetet a Ptk. 274. § (2) bekezdésére és a 298. §-ára alapította.

Az alperes ellenkérelmében pergátló kifogással élt, érdemben pedig a kereset elutasítását kérte.

Érvelése szerint a felperesnek nem áll fenn lejárt követelése az S... Kft. felé, ezért mellékkötelezettkénti marasztalására nincs lehetőség. Ennek következtében a pert a Pp. 157. § a) pontja alapján meg kellett volna szüntetni a Pp. 130. § (1) bekezdés f) pontjára figyelemmel. Az értékesítési szerződésben résztvevő felek ugyanis a 2008. szeptember 10-én aláírt törlesztési megállapodás 4. §-ában úgy rendelkeztek, hogy a kft. az ezt követő vásárlásaihoz kapcsolódó jóváírással törleszti tartozását, vagyis lényegében fizetési haladékot kapott. A megállapodás 6. §-ában kikötötték, hogy a szerződés egy hónapos felmondási idővel minden év januárjában mondható fel. Joghatályos felmondásra nem került sor, mivel ezzel a következő évek januárjában egyik fél sem élt. Ez viszont azt jelenti, hogy még mindig hatályos a törlesztési megállapodás.

Összegerszerűségében is vitatta a keresetet hangsúlyozva, hogy kezességvállalása csak a kft. 2007. december 31-e előtt keletkezett kötelezettségeire vonatkozott. Védekezésében hangsúlyozta, érvényesítheti mindazokat a kifogásokat, amelyeket az adós is érvényesíthetne, de ezek elbírálására a német jog vonatkozik. A kifogásait a következők szerint sorolta fel: a hibás teljesítés miatt visszaszállítandó gépek értéke 190.778 euró; a kft. által végzett garanciális javítások költsége 2.785.400 forint, a téves szállítás miatti jóváírások összege 15.897 euró; 200.000 euró kár érte azzal, hogy a típushibás gépeket nem tudta értékesíteni, illetve bérbe adni; továbbá 20.000 euró az elmaradt jutaléka. Jogfenntartással élt, hogy a kifogást részletesebb tényállással és jogcím megjelöléssel a német jogra vonatkozó ismeretei beszerzése után előterjessze.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 385.765,61 eurót és 3.900.000 forint perköltséget.

Az ítélet jogi indokolása szerint a törlesztési megállapodás nem is említi, hogy a Preambulumban és az 1. §-ban rögzített tartozását az S... Kft. csak a jövőbeni vásárlásai után elszámolható kedvezményekkel törleszti. A felperes követelése egyébként is lejárttá vált legkésőbb az igényérvényesítéssel.

A törlesztési megállapodás aláírásával az adós elismerte a felperes felé fennálló tartozásának összegét. Ezzel szemben a Ptk. 242. § (1) bekezdése értelmében a készfizető kezességvállalását nem vitató alperest terhelte annak bizonyítása, hogy tartozása nem áll fenn vagy annak elismerése óta csökkent. Az alperes ennek a kötelezettségének nem tett eleget. Kifogásainak csak az érvényesíthetőségére hivatkozott, de azokat nem terjesztette elő, és állításait semmivel nem támasztotta alá. Erre figyelemmel a felperes keresetének helyt adva készfizető kezesként marasztalta az alperest az S... Kft. tartozásának megfizetésére.

Az ítélet ellen az alperes jelentett be fellebbezést, amelyben annak hatályon kívül helyezését és elsősorban a per megszüntetését, másodsorban az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte.

Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a felperesnek nincs lejárt követelése, mivel a törlesztési megállapodásban határozatlan időre szóló fizetési haladékot adott az S... Kft-nek. A felperes 2010. március 10-ei felmondásának időpontja nem felel meg a szerződéses kikötésnek, azaz

nem váltotta ki a hozzá fűződő joghatást, ezért a fizetési haladék hatálya jelenleg is fennáll, így a kereset időelőtti.

Vélekedése szerint tévesen állapítja meg az elsőfokú ítélet, hogy kifogásait nem terjesztette elő, mivel a 2010. június 8-ai keltezésű beadványában részletezte azokat a kifogásokat, amelyeket az S... Kft. érvényesíthet a felperessel szemben, és amelyekre ő is hivatkozik. Ennek ellenére az elsőfokú bíróság nem adott részére a Pp. 3. § (3) bekezdése előírásainak megfelelő tájékoztatást a bizonyítási kötelezettség tartalmáról, így arról, hogy a német jog alapján elbírálandó kifogások tekintetében kit terhel a bizonyítási kötelezettség. Azt is alaptalanul állapította meg, hogy előadását semmivel nem támasztotta alá, mivel kérte személyes meghallgatása foganatosítását és bejelentett egy tanút is. Az elsőfokú bíróság azonban sem őt, sem a tanút nem idézte meg. Nem döntött a tárgyalás elhalasztása iránti kérelmről sem, amit azért terjesztett elő, hogy a német jogot megismerhesse.

Vélekedése szerint a felperes nem bizonyította követelésének összecszerűségét. Rá nézve az S... Kft. tartozáselismerése nem hat ki különös tekintettel arra, hogy ez később történt, mint az ő kezességvállalása, így az a Ptk. 273. § (2) bekezdése szerint kötelezettségét nem teheti terhesebbé. Erre figyelemmel bizonylatok és okiratok becsatolásával a felperesnek kellett volna bizonyítania követelése összegét és azt, hogy az 2007. december 31-e előtt keletkezett. Az okirati követelményeknek a felperes kimutatásai nem felelnek meg, ezért azok bizonyítékként nem értékelhetők.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.

Utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság helyesen értelmezte a törlesztési megállapodás tartozáselismerésről szóló rendelkezését. Abban egyáltalán nem volt szó fizetési haladékról, az elismert és lejárt tartozás vonatkozásában viszont az alperes kezességi felelőssége fennáll. Felhívta arra a figyelmet, hogy az S... Kft. képviselőjében a tartozáselismerést az alperes írta alá, melyre figyelemmel a Ptk. 4. §-ában előírt jóhiszeműség és tisztesség alapelveibe ütközik, hogy kezesi minőségében az abban foglaltakat vitatja.

Az elsőfokú bíróság ítéletének jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt az ítéletábra teljes terjedelmében felülbírálta.

Az alperes fellebbezése alaptalan.

Az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított tényállást az ítéletábra az alábbiakkal egészíti ki.

A felperes 2009. február 10-i levelében készfizető kezességvállalására hivatkozva tájékoztatta az alperest, hogy az értékesítési szerződés alapján az S... Kft. felé fennálló 436.515,61 eurós követelését vele szemben érvényesíti. Felhívta arra, hogy a megjelölt összeget a levél kézhezvételétől számított 15 napon belül utalja át, ellenkező esetben bírósághoz fordul.

A felperes a törlesztési megállapodást az S... Kft. szerződésszegésére hivatkozva 2010. március 10-én kelt levelében azonnali hatállyal felmondta.

Az így kiegészített tényállásra figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemi döntésével és annak jogi indokolásával egyetért. Ennek megismétlését mellőzve a Pp. 254. § (3) bekezdése értelmében visszautal az ott kifejtett helyes indokokra, amit csupán a fellebbezésre tekintettel egészít ki a következőkkel.

A felperes a törlesztési megállapodás preambuluma és 4., 6. §-aira hivatkozással érvelt a permegszüntetés mellett azt állítva, hogy a felperes igényérvényesítése időelőtti, mert követelése még nem járt le.

Az okirat preambuluma - a felperes által előadottaktól eltérően - a felek nem arról rendelkeztek, hogy az adós az akkor fennálló tartozását - végső teljesítési határidő megjelölése nélkül - fokozatosan egyenlíti ki, hanem mindössze megállapodásuk célját határozták meg úgy, miszerint azt a fokozatos kiegyenlítés érdekében kötik meg. Ez a rendelkezés tehát az akkor már lejárt tartozás fizetési határidejét és mértékét nem változtatta meg, hanem annak csökkentése érdekében a 4. §-ban szabályozottak szerint későbbi megrendelések esetén jóváírási lehetőséget biztosított az S... Kft-nek. Az ott szabályozott jóváírás a 3. § értelmében a 2008. január 1-jét követő megrendelésekhez kapcsolódott abban az esetben, ha a Kft. betartotta az ott írt fizetési feltételeket, és határidőben rendezte a vételárat. Ez a § lényegében a felek közti elszámolás módját rögzíti, de nem hordoz olyan jelentést, ami arra utalna, hogy a lejárt tartozást csak az újabb megrendelésekhez kapcsolódó jóváírással lehet teljesíteni, sőt kifejezetten rögzítették, hogy az S... Kft. egyéb kifizetéseit lejárt tartozása csökkentésére számolják el (4. § utolsó mondata). A rendelkezés tehát fizetési haladékot nem ad a kft-nek, számára semmilyen többletjogot nem biztosít.

A megállapodás 6. §-ában a felek a szerződés hatálybalépésének időpontját és a felmondás feltételeit határozták meg. Az ott írtak szerint a felmondás lehetőségét nem korlátozták egyes rendelkezésekre, de ez - a jogintézmény jellegéből adódóan - mégsem a teljes szerződésre vonatkozott. A Ptk. 321. § (1) bekezdése és 319. § (2) bekezdése értelmében a felmondás a jövőre nézve szünteti meg a szerződést; attól kezdve a felek további szolgáltatásokkal nem tartoznak. A törlesztési megállapodás preambuluma és az 1. és 2. §-a nem tartalmaz a felek által teljesítendő szolgáltatásokat, ezért nyilvánvaló, hogy az ott rögzített tényekre, tartozáselismerésre és az elismert tartozás kamatára a felmondás nem vonatkozik. A felek részéről teljesítendő szolgáltatásokat, a további szállításokat és azok fizetési feltételeit, valamint a hozzájuk kapcsolódó kedvezményeket szabályozták a 3., 4. és 5. §-okban. Ezek a rendelkezések voltak azok, amelyek felmondás útján megszüntethetők voltak.

Eszerint tehát nincs annak jelentősége, hogy a felperes szerződésszerűen gyakorolta-e a felmondás jogát, mivel annak nem volt hatása az S... Kft. által elismert tartozásra.

Az előzőekben kifejtettek szerint a törlesztési megállapodás Ptk. 207. § (1) bekezdésének megfelelő, az adott körülményekkel összevetett értelmezése nem támasztja alá, hogy a felperes meghatározatlan idejű fizetési haladékot engedélyezett a fennálló tartozások rendezésére. Ennélfogva követelése lejárt, melyre tekintettel nem volt ok a Pp. 157. § a) pontján alapuló, a Pp. 130. § (1) bekezdés f) pontjára visszavezethető permegszüntetésre. Erre figyelemmel az ítéltábla áttért annak vizsgálatára, hogy az alperes által indítványozottak szerint a hatályon kívül helyezés és az elsőfokú bíróság új eljárásra történő utasítása indokolt-e.

Az alperes alaptalanul állította, hogy nem kapott megfelelő kioktatást a bizonyítási teher alakulásáról. Érdemi ellenkérelmének előterjesztése után, a 2010. június 10-i tárgyaláson - melyen az alperes szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg - az elsőfokú bíróság a Pp. 3. § (3) bekezdésére hivatkozással tájékoztatta a feleket az általuk bizonyítandó tényekről, az alperest arról, hogy amennyiben vitatja, hogy a törlesztési megállapodásban rögzített összeggel tartozik, úgy erre vonatkozóan neki kell állításokat tenni és azokat bizonyítani (15. jegyzőkönyv).

Az alperes már az írásbeli ellenkérelmében - a 2010. március 3-i beadványa 3. pontjában - utalt arra, hogy a Ptk. 273. § (1) bekezdése szerint kezesként érvényesítheti azokat a kifogásokat, melyeket a kötelezett érvényesíthet a jogosulttal szemben. Akkor azonban mindössze jogfenntartással élt arra nézve, hogy e tekintetben a másodlagos védekezését előterjessze. E védekezés egyértelmű előterjesztésére a későbbiekben sem került sor. A 2010. június 8-i beadványában az alperes kifejezetten úgy nyilatkozott, miszerint „lehet”, hogy érvényesíti a felperessel szemben a kezesi kifogásokat, és megismételte jogfenntartó nyilatkozatát. Egyidejűleg kérte a tárgyalás hosszú időközrel történő elhalasztását abból a célból, hogy a német anyagi jog alapján kidolgozandó kifogásait előterjeszthesse (14/1. irat és az azzal megegyező 16. beadvány). A felsorolt hivatkozások ellenére az alperes kifogásait az elsőfokú tárgyalás 2010. szeptember 30-i berekesztéséig nem terjesztette elő.

A Pp. 3. § (2) bekezdése szerint a bíróság a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen járt el akkor, amikor az elő nem terjesztett alperesi kifogásokat nem tekintette érvényesítettnek, és az ellenkérelem korlátai miatt érdemi vizsgálatukat mellőzte (Pp. 215. §). A bíróságnak továbbá a kifogások tekintetében tájékoztatási kötelezettsége sem állt fenn ezek előterjesztése hiányában.

Az előzőekből következően az elsőfokú bíróság azzal sem követett el eljárási szabálysértést, hogy az alperest, illetve az általa megjelölt M. A. tanút nem idézte meg a tárgyalásra.. Ezeket az indítványokat az alperes kifogásai bizonyítására terjesztette elő (18. beadvány). Mivel pedig ennek érvényesítésére és érdemi vizsgálatára sem került sor, ezért az ahhoz kapcsolódóan felajánlott bizonyítás foganatosítása is szükségtelen volt.

Itt jegyzi meg az ítélet tábla, hogy a Pp. 167. § (1) bekezdésének előírása ellenére az alperes nem jelentette be a meghallgatni kért tanú idézhető címét, mivel vállalta a tárgyalásra történő előállítását. A cím ismeretének hiányában viszont az elsőfokú bíróságnak egyáltalán nem is volt lehetősége a tanú megidézésére.

Az alperes a jóhiszemű pervittel össze nem egyeztethető módon járt el akkor, amikor erre irányuló kérelme ellenére személyes meghallgatása végett nem jelent meg a tárgyaláson, és a kihallgatni kért tanút sem állította elő. A Pp. 3. § (4) bekezdés utolsó mondata értelmében ez a magatartása önmagában is okot adott az indítványai mellőzésére.

Az alperes vélekedése szerint az is eljárási szabálysértést valósított meg, hogy az elsőfokú bíróság a tárgyalás elhalasztása iránti kérelmét nem bírálta el, illetve annak nem adott helyt.

A Pp. 151. § (1) bekezdése értelmében a tárgyalás elhalasztására csak a felek közös kérelme esetén van lehetőség. A perbeli esetben ilyen kérelmet a felperes nem terjesztett elő.

Az alperes a tárgyalás elhalasztását a - telefaxon megküldött - 2010. június 8-i beadványában kérte. Ezután a bíróság a 2010. június 10-én megtartott folytatólagos tárgyalást 2010. szeptember 30-ra halasztotta el. A két tárgyalás közötti mintegy 4 hónapos időköz lehetővé tette volna az alperes részére a megfelelő felkészülést, ezen belül - az általa megjelölt cél szerint - a német jog tanulmányozását is. Szükségtelenül hosszú tárgyalási időköz meghatározásával az elsőfokú bíróság indokolatlanul késleltette volna az eljárás befejezését, amit azonban a Pp. 8. § (2) bekezdése értelmében köteles megakadályozni.

Megjegyzi az ítéletábra, hogy a peres felek megállapodása szerint ebben a perben a kezesi kifogások érvényesítéséhez nem lett volna szükség a német jog alkalmazására. A kezesi szerződésben ugyanis a Ptk. készfizető kezességi szabályaira utaltak, ami azt jelenti, hogy jogviszonyukra a magyar jog alkalmazását kötötték ki. A termékértékesítési szerződés 15. § 1. pontjában állapodtak meg a felek a német jog alkalmazásáról azzal, hogy egyidejűleg alávetették magukat a müncheni bíróság illetékességének. Ez azt jelenti, hogy az értékesítési szerződéshez kapcsolódó rendelkezés kizárólag arra a jogviszonyra nézve vált kötelezővé, de nem érintette a kezesi szerződés alapján eljáró magyar bíróság előtti jogalkalmazást.

A felperes állításait okiratokkal bizonyította, amely mellett további bizonyításra nincs szükség (Pp. 193. §). Erre és az előzőekben kifejtettekre figyelemmel sem a bizonyítás kiegészítése érdekében, sem eljárási szabálysértés miatt nincs ok a hatályon kívül helyezésre és az elsőfokú bíróság új eljárásra történő utasítására, ezért az ítéletábra a Pp. 253. § (1) bekezdése szerint az ügy érdemében hozta meg döntését.

A felperes a 2003. szeptember 17-én megkötött termékértékesítési keretszerződés alapján létrejött konkrét adásvételi szerződések szerint neki járó, lejárt vételár megfizetésére irányuló igényét érvényesítette az alperessel mint kezesi kötelezettel szemben.

Az alperes egyrészt azzal védekezett, hogy a felperes a főadósnak fizetési haladékokat adott, ami rá is kihat, másrészt vitatta a követelésösszegezését.

Az ítéletábra a fizetési haladékkal kapcsolatos álláspontját már kifejtette, a követelésösszegezésére nézve pedig a következőkre mutat rá.

Kétségtelen, hogy a törlesztési megállapodásban foglalt tartozáselismerés nem az alperes személyéhez köthető. Annak aláírásakor az alperes az S... Kft. törvényes képviselőjeként járt el, ami azt jelenti, hogy a fennálló tartozást a tőle elkülönülő jogi személy ismerte el. Ennek az okiratnak a csatolásával a felperes bizonyította az S... Kft. felé fennálló követelése összegét és azt, hogy ezt maga az adós is elismerte. Ezzel szemben a Ptk. 242. § (1) bekezdése szerint az elismerőt terheli annak bizonyítása, hogy tartozása nem áll fenn. E szabály - a bizonyítási teher megfordulása - adott esetben valóban az S... Kft.-re vonatkozik. Az alperes kezesi kötelezettsége azonban a Ptk. 273. § (1) bekezdése szerint az adós kötelezettségéhez igazodik, ezért az írásbeli tartozáselismerő nyilatkozat mint okirati bizonyíték támasztja alá az alperes fizetési kötelezettségét.

Ezzel szemben a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében az alperesnek kellett volna bizonyítania, hogy a felperes felé fennálló tartozás összege nem egyezik meg a kereseti követeléssel. Az alperes az összegezés kérdésében nem ajánlott fel bizonyítást, azaz védekezését nem sikerült bizonyítékokkal alátámasztania, melyre figyelemmel a kezesi felelősség alapján fennálló fizetési kötelezettség alól nem mentesülhet.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A Pp. 239. §-a szerint alkalmazott Pp.78. § (1) bekezdése értelmében az eredménytelenül fellebbező alperest terhelik a másodfokú perköltségek, melyre figyelemmel meg kell fizetnie az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetéket és a felperes jogi képviselétével felmerülő ügyvédi díjat. Az utóbbi összegét a másodfokú eljárás kisebb munkaigényére tekintettel az ítéltábla a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenység arányában a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján állapította meg mérsékelt összegben, amely magában foglalja az áfát is.

Budapest, 2011. március 4.

. Szabó Klára s.k.
a tanács elnöke

. Csordás Csilla s.k.. Sándor Ottó s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: